

образование

& СПЕЦИАЛИЗАЦИЯ в ЧУЖБИНА

цена: 5 лв.

ГЕРМАНИЯ

Желана дестинация
за българи

ГЪРЦИЯ

Обучение на английски език

СЕВЕРНА АМЕРИКА

САЩ и Канада

ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

Архитектура

МИХАЕЛА МАРИНОВА

Звезден час

Специалност на бъдещето
Управление на водни ресурси

Успелите
д-р Ина Първанова

България
Кандидат-студентска кампания 2020

Специалности на фокус

Публична администрация

Компютърни науки

Пролетта е в разгара си, природата разцъфва пред очите ни, а заедно с това и ежедневието ни живот

започва да се връща към обичайните си обороти. Ние от екипа на списание „Образование“ приветстваме всичките си читатели да продължават да се палят, вземайки необходимите мерки и ценейки най-важното – здравето си.

Продължаваме смело напред, по-подготвени за бъдещето, с новата ни доза актуална информация относно световното и родно образование. Разглеждаме подробно специалностите Публична администрация и Компютърни науки, както и иновативните програми по Управление на водни ресурси. В България фокус са тенденциите в приема на студенти в държавните университети, а от чужбина ще ви представим няколко държави,

сред които Германия, САЩ и Канада, и програмите на английски език в съседна Гърция. В следващите страници ще се запознаете и с най-новото издание на международната класация за университети QS World University Rankings by Subject 2020.

Ще ви срещнем и с професията на графичния дизайнер, а в рубриката „Интервю“ г-р Ина Първанова говори за продуктивността на виртуалните служители. Не пропускайте интервюто с талантливата Михаела Маринова, както и списъка ни с предложения за онлайн култура.

Приятно четене!

Милена Узунова
редактор

Съдържание

Студентски живот

University of Groningen

4

Средно образование

Справят ли се училищата по света по време на COVID-19?

8

Езиково обучение

Силата и слабостите на споделяния екран

10

България

Университетите очакват 52 000 първокурсника

12

Образованието в цифри

Най-добрите университетски програми в света 2020

14

Специалност на фокус

Публична администрация

16

Специалност на фокус

Компютърни науки

20

Обучение в Германия

Желана дестинация за български студенти

24

Обучение в Гърция

Програми за международни студенти

28

Обучение в Северна Америка

Прилики и разлики между САЩ и Канада

32

Обучение в Нидерландия

Разликата между академични и приложни университети

36

Обучение във Великобритания

Архитектура

40

Специалност на бъдещето

Управление на водни ресурси

42

Полезни съвети

Специалност Педагогика

46

Звезден час

Михаела Маринова

48

Професия

Графичен дизайнер

50

Култура

По време на карантина

52

Стипендии

54

Интервю

Д-р Ина Първанова за работата виртуално

56

Къде да ни намерите:

Бензиностанции: ■ Shell ■ Petrol; **Книжарници:** ■ Хеликон ■ Bookpoint ■ Orange center ■ Greenwich

Вериги за хранителни стоки: ■ Фантастикo ■ Онлайн магазини: ■ Ozone.bg ■ Store.bg

■ Bookpoint.bg ■ biblio.bg ■ globulbooks.com **Дистрибутори:** ■ Български пощи

■ Доби прес **Други:** ■ Тързовска мрежа

Екип:

издател:

Десислава Пенчева
d.penchewa@studyabroad.bg

автори:

Милена Узунова
Кристина Пенчева
Любина Панайотова
Десислава Пенчева
Ива Йохан Ганчева
Юлия Кошаревска
Борислав Борисов
editorial@studyabroad.bg

коректор:

Ива Йохан Ганчева

производствен директор:

Виргиния Димитрова

реклама:

Любина Панайотова
l.panayotova@studyabroad.bg

разпространение:

Виргиния Димитрова

абонаменти:

Даниела Стоянова
abonament@studyabroad.bg

гизайн:

Иво Грозев
Ивелина Яманиева
design@studyabroad.bg

фотограф:

Костадин Кръстев - Кoko

За контакт:

02/ 961 62 63, 02/ 961 63 63
office@studyabroad.bg

www.StudyAbroad.bg

корица

Юни 2020 г.:

фотограф:

Костадин Кръстев - Кoko
гизайн: Иво Грозев
модел: Михаела Маринова

сп. Образование и специализация в чужбина е запазена марка на Маркет Тренд ЕООД. Никаква част от това издание не може да бъде копирана изцяло или в частичност без изричното писмено разрешение на издателя. Всички права запазени. Издателят не носи отговорност за достоверността на информацията, погледана в рекламните и платените публикации. ... Снимките използвани в този брой са от личен архив, www.unsplash.com и от www.freepik.com.

Предприех лично пътуване из Нидерландия с цел проучване

интервю на Десислава Пенчева

4

Виктор Петров

е на 21 години. Роден е във Варна и учи в Математическата гимназия „Д-р Петър Берон“. В момента е трета година студент в University of Groningen със специалност Иконометрия.

Коя гимназия завърши? Кои бяха любимите ти предмети?

Възпитаник съм на Математическа гимназия „Д-р Петър Берон“, Варна. Започнах да уча там след 4-и клас, класирайки се чрез състезания. Съответно не мисля, че ще е изненада да споделя, че любимият ми предмет беше математика. Други предмети, които ми допадаха, бяха тези, които ми позволяваха да се разтоваря, като физическото възпитание и компютърните науки.

Как избра специалността и държавата, където учиш?

За разлика от повечето ми връстници, аз взех тези две решения в обратен ред, а именно, първо избрах къде, по-късно – какво. Винаги съм знаел, че искам да се занимавам с нещо тясно обвързано с математика, но нямаш конкретното решение на въпроса какво. Обмисляйки всички опции заедно със семейството ми, преминахме през множество опции – Приложна математика, различни видове Инженерство, Архитектура, Компютърни науки, но нито една от тях не ме грабна. Именно затова сме-

нихме фокуса на държавата и града, който да изберем. Винаги съм имал желание да уча в чужбина, за да придобия лична представа и опит как се живее навън и да имам база за съпоставка. Въпреки че по това време учих немски език като основен чужд, държах образованието и животът ми навън да протичат на английски и търсейки достъпно образование, основните опции, които обмислях, бяха Шотландия и Нидерландия. Не дълго след това предприех лично пътуване из Нидерландия с цел проучване на градове и университети, с което финализирах процеса на избиране на държава. Именно така попаднах и на специалността, която впоследствие избрах – Иконометрия. Грабна ме степенята на приложимост на специалността и всичко, което видях на тази тема в университетите, които посетих, ме впечатли.

В какво се състоеше процедурата по кандидатстване? Кое те затрудни най-много в процеса?

Процесът на кандидатстване за мен беше доста улеснен, тъй като се доверих на консултантска агенция. От мен се очакваше да доставя

За разлика от повечето ми връстници, аз взех тези две решения в обратен ред, а именно, първо избрах къде, едва после – какво

След полагане на
една необходима
база от знания,
всичко е силно
приложимо и
повече от
интересно

6

Как е организиран процесът на обучение в момента на световната пандемия от Covid-19?

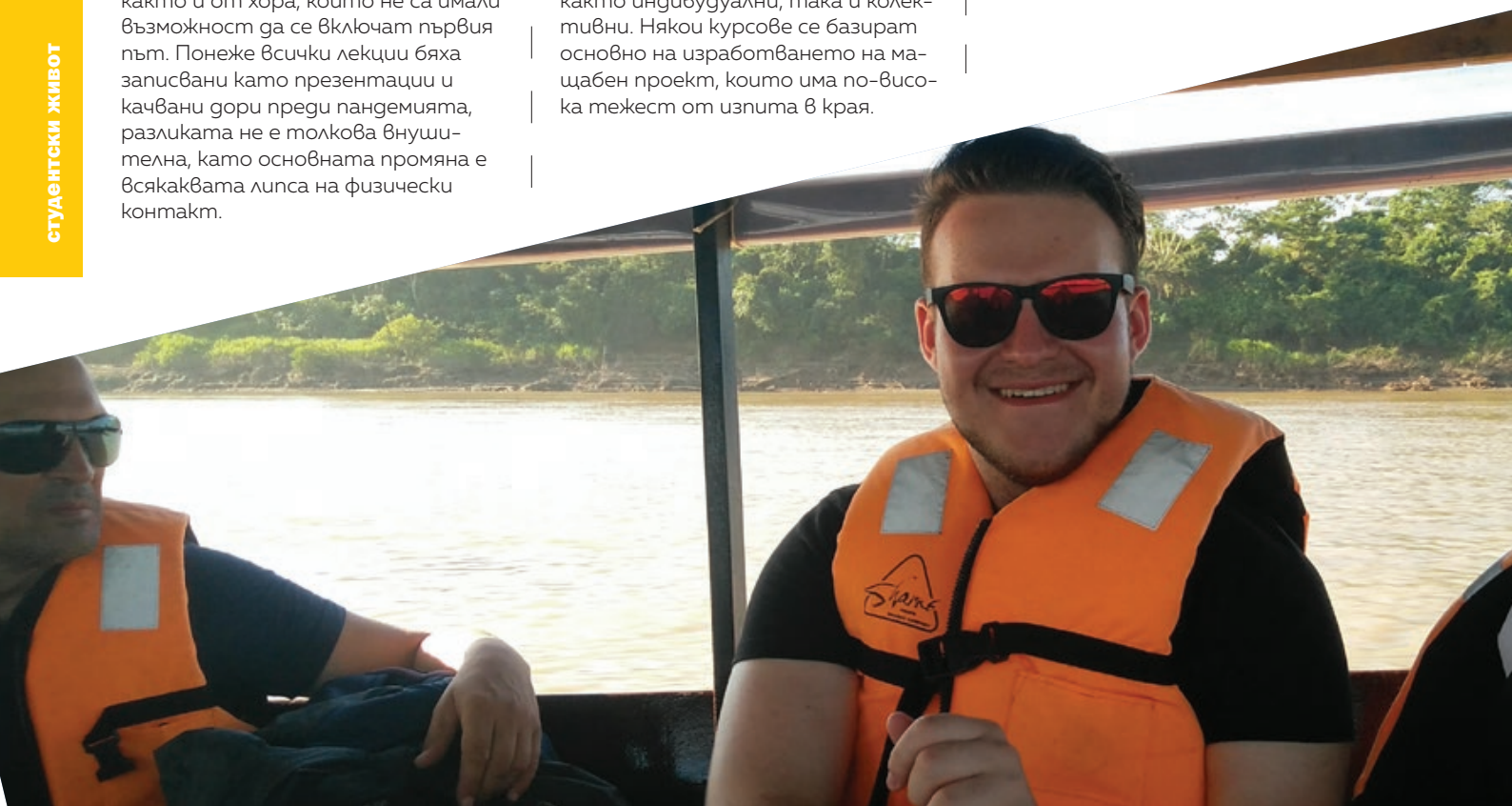
Лекциите ми са записвани онлайн и публикувани на портала на университета. Използват платформи за споделяне на екрани с множество студенти едновременно, обясняват информацията по презентациите и приемат и отговарят на въпроси в реално време, като впоследствие записът бива качен и може да бъде гледан повторно, както и от хора, които не са имали възможност да се включат първия път. Понеже всички лекции бяха записвани като презентации и качвани дори преди пандемията, разликата не е толкова внушителна, като основната промяна е всякаквата липса на физически контакт.

Как биват оценявани студентите (чрез проекти, изпити, курсови работи, изпит в края на семестъра)?

Всички курсове завършват с някаква форма на проверка, основно писмен изпит, но в редки случаи има и устна проверка. Голяма част от предметите ми, разбира се, тези, които го позволяват, предлагат проекти и/или домашни по време на курса, които могат да бъдат както задължителни, така и не, както индивидуални, така и колективни. Някои курсове се базират основно на изработването на мащабен проект, който има по-висока тежест от изпита в края.

След завършване имаш ли намерение да се върнеш в България или би останал да работиш в Нидерландия?

Това е въпрос, на който, за жалост, още нямам отговор. Бих желал да установя професионални връзки в тази държава и да се захвана с работа, която да ми доставя удоволствие, но до момента нямам ясно решение къде, как и какво.

СПРАВЯТ ЛИ СЕ УЧИЛИЩАТА ПО СВЕТА ПО ВРЕМЕ НА COVID-19?

Вредица европейски държави започна поетапно отваряне на училищата. Мерките за безопасност са от ключово значение и се следи за тяхното изпълнение. В някои страни температурата на учениците се измерва на всеки час, учебните групи са от не повече от 10 човека, а родители не могат да влизат в сградата. Миенето на ръцете и социалната дистанция остават задължителни навсякъде. Но с новите правила не всяко училище може да се справи, особено частните, при които финансирането е от решаващо значение за тяхното съществуване.

По тази тема „Гардиън“ са направили едно проучване. В него се коментира какво ще се случва с училищата във Великобритания. Както знаем, там има доста частни училища и проблемът, освен с образованието, е и с финансирането на тези училища, а ако фалират доста от тях – тогава и образованието ще се промени значително. Затова се обръща и такова внимание на учениците и училищата там.

Според изданието над 10 милиона британски деца между 4 и 18 години прекарват дните си у дома. Проблемът, както казахме, е във финансирането на тези училища и британският сайт изказва притесненията си, че ако скоро училищата не бъдат отворени, то това може да бъде толкова сериозен икономически удар, че ползата от изолацията да не бъде толкова добра.

Проучването на „Гардиън“ говори и глобално за социалните причини образованието да се върне скоро към нормалното:

- Децата не се виждат с приятели;
- Не се виждат с учители;
- Няма нормален живот;
- Стоят постоянно на компютъра;
- Няма движение – повечето деца са застоели.

826 милиона ученици, които са останали извън класната стая поради COVID-19, нямат достъп до компютър

СИЛАТА И СЛАБОСТИТЕ НА СПОДЕЛЕНИЯ ЕКРАН

Когато и езикът мине онлайн

10

езиково обучение

Казват, светът вече няма да е същият след Ковид-19. Надявам се, че ще е по-добро място за живеене – след страха, изолацията и загубата на животи, ресурси и възможности, може би няма да бързаме да се завърнем към старото нормално, а ще се опитаме да изградим ново такова, което да е качествено по-различно, поне що се отнася до взаимоотношенията между хората и до отношението към всичко, което ни заобикаля.

Моят свят със сигурност се промени – преподавах онлайн и преди пандемията, даже имах ученици, с които така и не се срещнахме на живо по време на обучението, но това беше по-скоро изключение, отколкото практика. Сега, след повече от два месеца преподаване през всякакви платформи, мога да кажа, че почти не намирам разлика в сравнение с преподаването лице в лице. Но дали наистина е така, или просто се свиква? Все пак твърдят, че са нужни минимум два месеца (до почти година), за да се приспособиш към нова ситуация или да придобиеш нов навик, който да е на ниво автоматична реакция. Каквато и да е причината за приликата в преживяването, обаче, няма спор, че опосредственото преподаване има своите положителни и

отрицателни страни. Ето две от тях, които са свързани с отношението към учебния процес на самите ученици:

- Онлайн обучението е изключително ефективен метод, когато се използва с по-зрели, дисциплинирани и мотивирани ученици, които отгоре на всичко са добре организирани. Високата ефективност се дължи на това, че подготовката по предмета се осъществява преди часа, за да може часът да е ангажиран изцяло с преговор и пояснения върху предходни уроци, с преподаване на нов материал и упражнения върху него.

- Ясно става, че обратното – не много отговорни и самостоятелни ученици, които се нуждаят от допълнително мотивиране, за да подхождат сериозно към учебния процес, и са

Университетите очакват 52 000 първокурсника в

БЪЛГАРИЯ

12

образование в България

Местата тази година в университетите са 43 000. Тези места си разпределят цели 38 държавни висши училища в България. Сметката е, че субсидираното обучение ще бъде около 33 000 студенти, а платеното – 10 000.

Толкова са местата, когато говорим за държавното образование. Затова и обявяваме тази цифра. В частните университети нещата сеят по различен начин. За тях държавата няма обобщена справка. Както знаем, тези висши училища не се финансират от държавата и следователно те могат всяка година да отпускат колкото искат бройки или да намаляват. И все пак има една ориентировъчна бройка и тя е 8000 свободни места.

Това означава, че неофициалната статистика показва около 52 000 места в частни и държавни университети. И все пак, няма как да коментираме цифри, които не са официални и за които нямаме данни, затова ще се фокусираме върху официалната цифра от 43 000 студенти в държавни висши училища.

От тази цифра държавата финансира обучението на 38 028 студенти. В това число влиза бройката и за магистрите, не само за бакалавър. По отношение на докторантите, очаква се да бъдат приети 2 282 докторанти в държавните висши училища, от които 1734 в редовна форма и 548 в задочна форма на обучение, както и 326 докторанта в научни организации, като БАН и Селскостопанската академия.

Всяка година имаме и квота за първокурсници от Северна Македония. Тази година квотата е 150 студента, както и 2000 наши сънародници от чужбина за придобиването на образователно-квалификационните степени „бакалавър“ и „магистър“, а 40 – за образователната и научна степен „доктор“.

По повод издръжката на обучението на студенти и докторанти през следващата учебна година предвидената цифра е 117,3 милиона лева.

Квоти в университетите

Ако трябва да говорим и по-конкретно, най-много първокурсници се очакват в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Там се очаква да започнат да учат 5077 души. Бройката намалява в сравнение с предходната година, когато приемът беше за над 5900 души. В това число влизат освен завършващите средно образование, магистрите след бакалавър и докторантите. Само за бакалавър и магистър след гимназия местата са около 4000.

По специалности приемът също се свида с малко. Например в Право от 380 студента тази година се очакват 310.

В УНСС ситуацията отново е сходна. Първокурсниците, за които държавата ще плати, ще са 2208. Отново приемът е намалял, като миналата година е бил 3140.

QS by Subject 2020

14

В тазгодишното издание на най-популярната класация за университети в света безспорен лидер е американският технологичен институт MIT (Massachusetts Institute of Technology). Класацията проследява представянето на над 13 000 програми в 48 отделни специалности, най-разпространените от които са разгледани по-долу. MIT оглавява подреждането в редица области, повече пъти от всяко друго висше училище. Следван е от Харвард и Оксфорд, които оглавяват 11 и 8 под-класации (респективно).

Любопитна тенденция е, че въпреки доброто представяне на MIT и Харвард от САЩ, присъствието на американските университети отслабва и като цяло страната има по-малко представители в топ 50 от минали години. За сметка на това държавите Великобритания, Индия и Китай засилват позициите си на лидери в световното образование в редица специалности.

Изкуства и хуманитарни науки

За шеста поредна година великобританският Royal College of Art оглавява класацията за програми в областта на **изкуството** и **дизайна**. Американските колежи преобладават в останалите водещи позиции, като в топ 10 присъства и финландският Aalto University. Това е най-високо оценената финландска институция в класацията.

В сферата на **архитектурата** MIT и като цяло американските институции оглавяват класирането, но в топ 20 има и представител на Швеция за първи път – KTH Royal Institute of Technology.

Оксфорд застава начело в специалностите по **лингвистика** и **филология**, следван от редица вузове в САЩ и Великобритания, както и едно интересно попадение в топ 20 – Universidad Nacional Autónoma de México в Мексико.

Инженерни науки и технологии

В класацията за **компютърни науки** участват 600 университета, с лидер отново MIT за пета поредна година. Половината от топ 10 институции са американски, като азиатският National University of Singapore успява да се нареди на 12-то място глобално.

В най-популярните видове **инженерни науки** – електро- и механично инженерство не е изненада, че технологичният MIT оглавява подреждането. За тези специалности се наблюдава силно присъствие на азиатски университети – китайският Tsinghua на 11-то място, сингапурският National University of Singapore на 12-то, корейският KAIST на 17-то и японският Japan's University of Tokyo на 20-то.

**Държавите
Великобритания,
Индия и Китай
засилват
позициите си на
лидери**

ПУБЛИЧНА АДМИНИСТРАЦИЯ

Търсена специалност с много възможности

материал на Борислав Борисов

16

Всяка кандидатстудентска кампания минава под знака на няколко престижни и изключително желани специалности. Безспорно такива са Право, Икономика, Психология, Международни отношения... В последно време и Публична администрация се превръща в една от най-търсените. Справка от преди години в Софийския университет показва, че 1645 човека са посочили Публична администрация като първо желание, а местата са били 50, тоест 33-ма са се борили за едно място. Но защо е толкова желана тази специалност? Защо да я учим? Истината е, че тя носи духа на модерното образование. За това свидетелстват многобройните признания и класациите, в които специалността попада на челни места. Тя гарантира добра професионална реализация на завършилите.

Какво разбираме под Публична администрация?

Терминът „Публична администрация“ се разбира като държавна администрация, ръководство на хора, управление, бюрокрация, и най-вече чиновничество. В тази част обаче ми се струва за важно да направим едно обяснение, че администрацията по своята същност и природа не е властен инструмент, а е процес, който включва всички равнища на конкретно взаимодействие за постигане на някакъв резултат. Така тя се превръща в система, в която става дума за посредник за споделени цели и общи задачи.

Оттук можем да направим ограничението, че не винаги всяко взаимодействие между хората е администрация. Следователно администрацията е част от разделението на труда или тя е един от дяловете на общата система от дейности за постигане на определена обща задача.

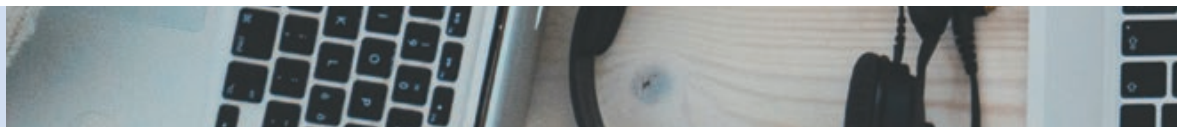
Администратор е кметът на едно населено място, ректорът на един университет, началник от-

дел в министерство, община. Администраторът е там, където има разделение на труда и един от видовете труд е именно организацията на дейностите. В определена степен публичната администрация може да се характеризира като дейност за постигане на публични цели и резултати от обществените интереси. Тя намира проявление в дейностите, свързани с трите власти, които за да функционират се нуждаят от обслужваща администрация.

Кога се появява?

Тя е една от младите специалности, ако приемем почти две десетилетия за кратък период. Въвежда се през учебната 1996-97 г. в рамките на съвместен европейски ТЕМПУС проект, в който участват редуца университети.

Факт е, че в началото на 90-те родители и млади хора предпочитаха да учат право и икономика, докато през последните години се наблюдава подчертан интерес към специалността Публична администрация.

Важно да се каже

Администрацията не управлява обществото, тя му служи. Нейната функция може да се определи като „служене“ на обществото. Често по отношение на администрацията възниква въпросът за административния капацитет – наличието и назначаването на подготвени изпълнителски кадри, нивото на компетентност и законосъобразност.

Проблемът в случая е в мотивацията на държавните служители; в законосъобразността и легитимността на техните решения и в последна сметка – до корупцията. А корупцията е винаги засягана тема, когато стане дума за административни решения. И не само в България и Европа, а и по света. Човек трябва да е наясно, че има вероятност да се сблъска с тази реалност.

18

Публична администрация в България

Както казахме още в началото – Публичната администрация е изключително търсена специалност. Затова и редица университети в България я предлагат. Статистиката показва, че почти във всеки един университет у нас можем да намерим въпросната специалност. Предлагаме ви и университетите, в които може да намерите специалността Публична администрация. Важно уточнение: Университетите са изброени на случаен принцип в съответния рег. Таблицата не е класация.

Университет	Град
Великотърновски университет	Велико Търново
Софийски университет	София
Технически университет	София
Пловдивски университет	Пловдив
УНСС	София
Академия на МВР	София
НБУ	София
Югозападен университет	Благоевград
Химикотехнологичен и металургичен университет	София
Висше училище по мениджмънт	Варна
Лесотехнически университет	София
Русенски университет	Русе
Бургаски свободен университет	Бургас
Варненски свободен университет	Варна

Дейността на администрацията е изпълнителна, няма правомощия, има само юридически определени задължения

КОМПЮТЪРНИ НАУКИ

Основа на високите технологии

материал на Милена Узунова

20

Снапредването на технологиите се увеличава и необходимостта от добре подготвени специалисти във всички отрасли на хай-тек индустрията. Университетите изобилстват от програми, които да оправдаят нуждите на пазара, но често кандидат-студентите и техните родители са объркани пред това каква точно специалност да изберат – информатика, информационни технологии, софтуерно инженерство или пък компютърни науки. В този брой ще разгледаме по-подробно последната.

Разлика между Компютърни науки и ИТ

Макар и да създават асоциация за едно и също нещо, полето на изява на информационните технологии се различава от това на компютърните науки. Компютърните науки можем да определим като базата за редица други високотехнологични сфери. Това е специалност, подходяща за хора със задълбочен интерес към математиката и програмирането, в основата на която стои изучаването на формули и алгоритми. Ако целта на една софтуерна компания е да развие нова софтуерна програма, специалистът по компютърни науки ще е този, който ще създаде програмата чрез кодов език и алгоритми. Ето някои от професиите, отворени за завършилите компютърни науки:

- Програмист
- Разработчик на софтуер (девелопър)
- Софтуерен инженер
- Администратор на база данни
- Системен мениджър
- ИТ архитект
- Уеб девелопър

Това е специалност, подходяща за хора със задълбочен интерес към математиката и програмирането

Machine Learning инженер

Machine Learning (ML) или Машинното самообучение е дял от компютърните науки и неразделна част от теорията за Изкуствения интелект. Специалистите по Machine Learning създават и обучават алгоритми, които правят прогнози на база обработката на данни и които да могат да се самообучават. Някои от практическите приложения на ML са филтрирането на спам, оптичното разпознаване на символи, създаването на търсачки, както и компютърното зрение.

Data Scientist

Тази професия е свързана с изкуствения интелект и машинното самообучение. Чрез анализа на огромно количество данни специалистите създават и разработват сложни модели и алгоритми, които служат за прогнозиране на определено поведение и повтаряемост на конкретни резултати. Доста такива експерти работят в областта на маркетинговите проучвания с цел прогнозиране на клиентските предпочитания и поведение, както и във финансовите услуги.

Cloud инженер

Това е инженер със сериозна подготовка в областта на така нашумелите Cloud технологии, които позволяват на големите компании да поддържат цялата си налична инфраструктура и да организират съхраняването и достъпа до информация по удобен и сравнително независим от външни влияния начин (например повреда в хардуера).

Internet of Things (IoT)

Интернет на нещата е термин, който описва взаимодействието на голям брой физически обекти (устройства, сгради, превозни средства и др.) в една компютърна мрежа. Тази концепция позволява всички, използвани от човека в различните му дейности, устройства и системи, да са свързани помежду си чрез сензори, контролери и други комуникационни компоненти. Именно така стават реалност нашумелите напоследък smart home (букв. от англ. език „умен“ дом), smart building („умна“ сграда), smart city („умен“ град) проекти, „умното“ и почти изцяло автоматизирано управление на системи за соларна ефективност, „умните“ паркинзи на бъдещето, биотехнологиите, болничното обслужване и много разнообразни дейности от всички сфери на човешкия живот.

Обучение по Компютърни науки в България

Университетите в България и чужбина изобилстват от програми в областта на компютърните науки. Съществуват всякакви опции за бакалавърски и магистърски програми в редовна и почасова форма, на английски език, както и множество специализирани курсове. Всички водещи български университети предлагат програми в областта на Компютърните науки. Всъщност това са и едни от най-престижните програми за изучаване в страната. Не е тайна, че българските компютърни специалисти са високо ценени и търсени не само у нас, но и в чужбина. Информационните технологии и Компютърните науки са специалностите, носещи най-високи доходи на завършилите студенти в България. Това сочат данните от сравнението на облагаемия доход на завършилите различните професионални направления в страната за последните 5 години. Цифрите от последното издание на проучването на МОН от края на 2019 година сочат, че най-висок облагаем доход – средно 4193 лева, получават младите хора, завършили Информатика и компютърни науки в СУ „Св. Климент Охридски“. Ето и данните от последната класация на МОН за висшите училища в България за специалността Компютърни науки:

Университет		
1.	Софийски университет	Бакалавър, магистър, доктор
2.	Американски университет	Бакалавър
3.	Нов български университет	Бакалавър, магистър, доктор
4.	Университет по библиотекознание и информационни технологии	Бакалавър, магистър, доктор
5.	Великотърновски университет	Бакалавър, магистър, доктор
6.	Пловдивски университет	Бакалавър, магистър, доктор
7.	Икономически университет – Варна	Бакалавър, магистър, доктор
8.	Бургаски свободен университет	Бакалавър, магистър, доктор
9.	Русенски университет	Бакалавър, магистър, доктор
10.	Варненски свободен университет	Бакалавър, магистър, доктор

Източник: МОН, 2019

У нас съществуват и десетки частни софтуерни академии – Telerik Academy, SoftAcad, Hack Bulgaria, IT Talents, IT Step и други, които не предлагат възможност за бакалавърска диплома, но подготвят практически студенти-те и в много от случаите са по-добрата алтернатива за по-съвременно обучение, с ясна насоченост към нуждите на индустрията. Интересни са възможностите, предлагани от СофтУни: частна обучителна институция, която предоставя възможност за висше образование чрез университетите-партньори.

ГЕРМАНИЯ

Желана дестинация за български студенти

24

Германия е една от най-предпочитаните страни за висше образование от студентите от цял свят. Множество са причините, които привличат младежите към европейската страна. Според статистиката броят на международните студенти в Германия е близо 400 000, а разпределението им по държави на произход е следното:

1. Китай
2. Индия
3. Австрия
4. Русия
5. Италия
6. Сирия
7. Турция
8. Иран
9. Камерун
10. Франция

При сравнение с по-стари статистически данни се забелязва намаляване на наличието на международни студенти от европейски страни, както и изпадането на България и Украйна от топ 10 на държавите, от които идват най-много чуждестранни студенти в Германия, за сметка на все повече от 3-ти страни като Сирия и Иран. И за да бъдем конкретни, броят на студентите в Германия, идващи от Сирия, през 2018 година се е увеличил с 69% спрямо този през 2017 година. Разбира се, на всеки е ясно, че бежанската вълна е причина за рязкото увеличаване на международните студенти в Германия. Тези данни поставят страната сред най-желаните дестинации за получаване на висше образование наравно със страни като Великобритания, САЩ, Канада, Австралия и Китай.

Защо Германия?

- Немският език е най-предпочитаният втори чужд след английския за много от българските и европейски студенти, които в днешно време е достъпен и се счита за задължителен, както и се усвоява сравнително лесно и от ранна възраст от децата. Не случайно немските гимназии

Процедура по кандидатстване

Кандидатстването в Германия е изключително лесно като не се изисква полагане на приемни изпити, с изключение на някои специалности в сферата на изкуството. Предимство е, че може да се кандидатства в множество университети из страната без ограничения.

Основното изискване, което университетите имат, е диплома за завършено средно образование, както и сертификат за владеење на немски език (TestDaf, DSD II, DSH II, telc C1 и др.). Въпреки това, чести са случаите на студенти, които не познават езика, но искат да учат в държавата. За тях има два варианта:

- Да изучават немски език в Германия в рамките на два семестъра, което би им се водило нулева година. След това трябва да положат изпит по езика и ако го издържат, имат право да започнат образованието си в немски университет на немски език.
- Вторият вариант е образование в Германия, но с език на обучение – английски.

В някои университети се извършва прием както за зимния, така и за пролетния семестър, като крайните дати за кандидатстване са съответно 15-ти юли и 15-ти януари. Въпреки това е важно да проучите дали в желаните от вас университети има прием за пролетен семестър, ако не, ще трябва да изчакате началото на учебната година на 1-ви октомври.

ТОП университети по най-желаните специалности

1. Инженерство и технологии

Място в света	Място в Германия	Университет
25	1	Technical University of Munich
45	2	Technische Universität Berlin (TU Berlin)
51	3	RWTH Aachen University
68	4	KIT, Karlsruhe Institute of Technology
121	5	Technische Universität Dresden

2. Право

Място в света	Място в Германия	Университет
37	1	Humboldt – Universität zu Berlin
43	2	Ludwig-Maximilians – Universität München
51-100	3	Freie Universität Berlin
51-100	4	Ruprecht- Karls – Universität Heidelberg
51-100	5	Goethe- University Frankfurt am Main

3. Медицина

Място в света	Място в Германия	Университет
31	1	Ruprecht- Karls – Universität Heidelberg
41	2	Charité – Universitätsmedizin Berlin
42	3	Ludwig-Maximilians – Universität München
51-100	4	Technical University of Munich
101-150	5	Eberhard Karls Universität Tübingen

Такси

Единадесет от 16-те федерални провинции в Германия изобщо нямат такси за обучение, докато някои изискват такса за административно обслужване възлизаща на максимум около 150–250 евро на семестър.

Разходи за живот

Средно разходите за живот в Германия са около 700–800 евро до 1 000 евро на месец, в зависимост от това в кой град ще учите и живеете. Например, в по-големите градове Берлин, Мюнхен и Франкфурт животът е по-скъп, отколкото в по-малките градове като Карлсруе и Аахен, където също има не малко студенти, заради елитните университети в градовете. Връщайки се към сумата за месечни разходи, тя включва наем, храна, транспорт, здравно осигуряване, телефон/ интернет, учебни материали и евентуално развлекателни дейности през свободното време.

Германия предлага
дългосрочни
възможности за работа
на успешно завършили
студенти

ГЪРЦИЯ

Програми за международни студенти

28

обучение в Гърция

Гърция е една от най-древните страни в света, с изключителна история и култура, основоположник на не един научен закон или теория, открити от велики древногръцки математици, физици и философи, като например Архимед, Питагор, Аристотел или Сократ. Богата древна история, красива природа, топло време, развит туризъм, гостоприемни хора, уникално вкусна храна и нестихващ социален и нощен живот са част от причините, които правят Гърция изключително привлекателна дестинация за хора от цял свят, но не само за лятна почивка, а и за образование. Тя е една от първите страни, които въвеждат висшето образование, поради което може да предложи голямо разнообразие от специалности и привлича все повече международни студенти. Отличителност на гръцкото висше образование е начинът на провеждане на учебните часове, а именно липсата на формалност и възможността за открити дискусии между студенти и преподаватели.

В Гърция има около 24 държавни университета, разпръснати в цялата страна. Докато преподаването е основно на гръцки, специализираните учебни програми се предлагат и на други езици (най-често английски), както на бакалавърско, така и за по-високи образователни степени. Към тези университети се присъединяват 16 технологични образователни института (TEI), които предлагат програми за висше образование с акцент върху практически и професионални умения по специалности като Приложна технология, Здравеопазване, Селско стопанство, Мениджмънт и Изкуство и дизайн. Като цяло системата на висшето образование на Гърция е добре уважавана и според последното издание на QS Higher Education System Strength Rankings от 2018 година заема 48-то място в света. Също така цели шест държавни университети влизат в топ 1000 на QS класацията за най-добри университети за 2020 година.

	Университет	Място в света
1.	National Technical University of Athens	454
2.	Aristotle University of Thessaloniki	561-570
3.	National and Kapodistrian University of Athens	651-700
4.	University of Patras	701-750
5.	University of Crete	751-800
6.	Athens University of Economics and Business	801-1000

Източник: QS World University Rankings 2020

**Не е трудно да
намерите работа в
Гърция, особено
през лятото**

Изисквания за кандидатстване

За да се кандидатства за обучение в Гърция на бакалавърско ниво, трябва да се подаде кандидатурата до края на месец юли през Министерството на националното образование и вероизповедания на Гърция. Всички документи трябва да бъдат преведени на гръцки и официално одобрени от гръцкото министерство и най-близкото гръцко посолство. Ако искате да учите за магистърска или по-висока степен, можете да изпратите необходимата документация директно до избраната от вас институция. Може да се наложи да предоставите доказателство за владение на гръцки или друг език, в зависимост от езика, на който ще учите.

Необходимо е да представите определени документи, които доказват, че отговаряте на условията за прием.

За бакалавърска степен кандидатите трябва да представят:

- Формуляр за кандидатстване;
- Копие от документ за самоличност;
- Диплома за средно образование. За частни английски университети може да се изисква нотариално заверено копие на дипломата, официален превод на английски език, легализация и апостил;
- Сертификат за владение на английски език (CAE, TOEFL, IELTS) или сертификат за гръцки език (гръцките университети изискват всички техни студенти да знаят гръцки – в противен случай ще трябва да изкарат едногодишен подготовителен курс по езика).

За магистърска степен студентите трябва да предоставят:

- Формуляр от университета за кандидатстване;
- Копие от документ за самоличност;
- Диплома за завършена бакалавърска степен;
- Сертификат за владение на английски език (CAE, TOEFL, IELTS) с минимален резултат от B или 7 по скала от 1,0 до 9,0;
- 2-4 години трудов стаж (важи само за MBA);
- GMAT резултати от най-малко 500 (важи най-вече за MBA).

Някои програми могат да имат допълнителни изисквания, в зависимост от областта на обучение и институцията. Например частните университети или при кандидатстване за специалности, свързани с изкуства, могат да поискат допълнителни изпити.

СЕВЕРНА АМЕРИКА

Прилики и разлики във висшето образование в САЩ и Канада

32

образование в САЩ и Канада

Ако сте се насочили към образование в САЩ или Канада, е добре да проучите всичко от рано. Следването там е нелека задача, която започва месеци по-рано и изисква по-специфична подготовка откъм документи, отколкото ако изберете страна от Европа. Несъмнено в Северна Америка са едни от водещите университети в света. Двете държави там споделят обща граница, език и в много аспекти си приличат, но когато става въпрос за висше образование, има и някои значими разлики – някои по-формални, а други – свързани със студентския живот.

Таксите

В САЩ изобилстват частните университети и едни от най-известните и престижни институции там са именно частно финансирани – Харвард, МИТ, Станфорд и много други. Таксите в тези авторитетни вузове за международни студенти започват от 50 000 долара на година и могат да достигнат до 80 000-90 000 (а продължителността на обучението е 4 години). Добрите държавни университети (като UCLA, например) предлагат по-достъпна алтернатива – в тях студентите от чужбина плащат около 30 000 долара на година.

За сравнение, в Канада повечето университети са държавни и това ги прави много по-достъпни, включително и за чуждестранните студенти. Дори и водещите институции там, които за 2020 година са Университетът в Торонто, Университет Макгил и Университет в Британска Колумбия и всичките попадат в топ 50 в света, предлагат значително по-ниски такси от еквивалентите им лидери в САЩ. За бакалавърски програми таксите са в порядъка от 16 000 до 40 000 долара, а за магистърски – средно около 16 000 долара. В по-малко престижните университети ще намерите програми и за под 5 000 долара на година. Обяснението е, че в Канада системата за финансиране е доста по-добре развита, тъй като според канадската култура образование-

В Канада повечето университети са държавни и това ги прави много по-достъпни, включително и за чуждестранните студенти

34

обучение в САЩ и Канада

Процесът по кандидатстване

В Канада процесът по кандидатстване е значително по-лесен и бърз, отколкото в САЩ. И за двете държави са необходими базисните документи като диплома за средно образование или бакалавър, виза, сертификат за владение на английски език. В САЩ друг важен компонент са оценките от стандартизирани изпити като SAT и GMAT. В Канада този процес е опростен. С изключение на провинцията Квебек, където се изисква специална диплома за кандидатстване в университет, канадските университети обикновено не изискват допълнителни изпити, освен дипломата за средно образование и владението на английски/френски език. Друга стъпка, която се пропуска в Канада, е подготвянето на мотивационно есе. С други думи, там може да кандидатствате единствено с оценките си от дипломата.

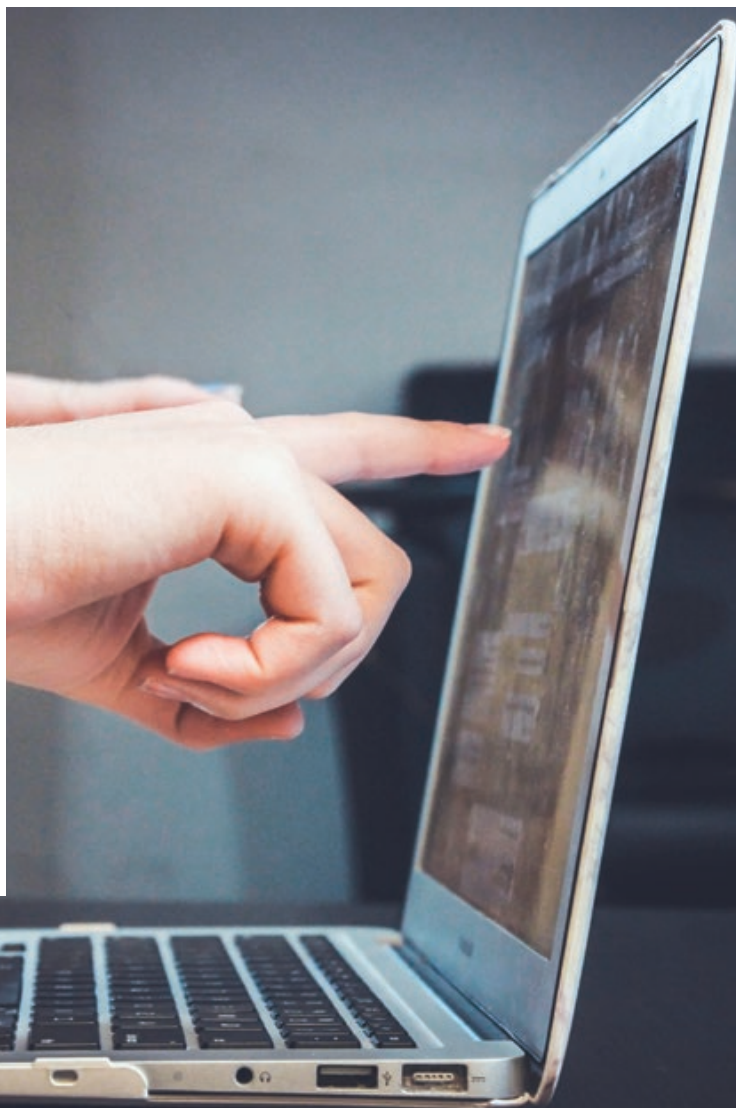
Друга разлика е, че в американските университети приемът е много по-конкурентен, особено във водещите университети.

Разходите за живот

Основен проблем за международните студенти в САЩ са високите разходи за живот, в следствие на което голяма част от тях започват почасова работа, за да се справят. Със студентска виза е позволено да работите в кампуса на университета или на друго място, свързано с университетската дейност. В САЩ не се отпуска финансова помощ от държавата за студентите от чужбина, които могат да разчитат единствено на стипендии от самия университет. В Канада няма такова разделение между местни и интернационални студенти, следователно там може да се възползвате от повече опции за финансова помощ.

Студентският живот

Освен че в САЩ студентите наричат висшите училища „колеж“, а в Канада – „университет“, съществуват и някои други разлики в студентския живот. Както вече споменахме, Канада предлага по-спокойна и ненаатрапчива обстановка за международните си студенти. Канадското образование, както и преживянето да си студент там, повече се доближава до европейските модел и традиции. В САЩ например голяма част от университетите задължават студентите да живеят в общежитията в кампуса за целия период на обучение. В Канада това обикновено се допуска само за първата година, след което студентите са стимулирани да изградят независимост и сами да потърсят жилища извън университета. В този смисъл американските университети създават в по-голяма степен общност, в която студентите да намират всичко, от което имат нужда, включително и работа. Това прави следването дори и в малките американски градове пълноценно и вълнуващо. От друга страна, студентите в Канада много по-бързо се докосват до истинския ритъм на живот в съответния град и могат да направят преценка дали той ще е подходящ за по-нататъшното им кариерно развитие.

Разликата между академични и приложни университети в

НИДЕРЛАНДИЯ

36

обучение в Нидерландия

Една от най-желаните дестинации за образование в чужбина е Нидерландия. Страната пленява с живописната си природа и разнообразни университетски специалности. Най-очарователното в ниската земя остават качествените бакалавърски и магистърски програми – изцяло на английски език.

Има нещо изключително важно, което трябва да се знае за висшето образование в Нидерландия. Университетите са два вида – по приложни науки и академични (изследователски). Разлика между тях има и е добре да я знаете, за да направите правилния избор, когато кандидатствате в Нидерландия.

В допълнение към държавните университети в Нидерландия, можем да намерим и известен брой частни. Те обикновено са специализирани в конкретни области, като например хотелиерство, туризъм или бизнес. При тях таксите значително са по-високи и могат да достигнат и над 10 000 евро за година. За сравнение сумата, която трябва да заплати студент от ЕС в Нидерландия за държавен университет е 2143 евро (годишно). За всички първокурсници има промоционални условия – 1071 евро за цялата първа учебна година.

Университети по приложни науки

Университетите по приложни науки (Universities of Applied Sciences) са висши учебни заведения с практическа насоченост. Те са профилирани по специалности и са предназначени за студенти, които искат да изградят кариера в конкретна област след завършването си.

Академични университети (изследователски)

Академичните университети (Research Universities) предлагат по-профилирано теоретично образование, фокусирано върху определени специалности.

Първият университет от класически вид е създаден през далечната 1575 година, което показва, че теоретичните учебни заведения са с дългогодишни традиции и история във висшето образование на Нидерландия.

Образование от такъв тип отнема 3 години и обикновено не включва студентски стаж. В Нидерландия има редица академични (изследователски) университета.

Общият брой на специалностите в академичните университети, между които може да изберате, е 185

Общият брой на специалностите, между които може да изберате, е 185.

При тези университети студентите да изучават разнообразни предмети и след това трябва да решат в какво да специализират. Образованието е подходящо за хора, които имат по-широк кръг от интереси и все още не са сигурни в коя по-тясна специалност искат да профилират.

Магистратурата е изключително важна, защото чрез нея студентите се специализират. Затова и почти всяка може да се намери на английски език.

И все пак, някои от университетите поставят акцент върху определена област, като например технологии или социални науки. Такъв тип учебно заведение е Academy of Technology, Liberal Arts & Sciences (ATLAS), който е към University College Twente.

Този вид учебни заведения са от кампусен тип. Това означава, че е важно студентите да живеят заедно като една академична общност до края на тяхното тригодишно обучение. Има, разбира се, и университети по изкуства, които нямат такъв „жилищен“ елемент. Затова е важно да проверите учебната институция, в която ще кандидатствате, от какъв вид е.

Класация на академичните университети в Холандия за 2020

Университет	QS World University Rankings 2020	Times Higher Education Rankings 2020	Shanghai Rankings (ARWU) 2020
Eindhoven University of Technology	102	186	301
University of Groningen	114	73	65
Leiden University	118	67	82
Utrecht University	120	75	49
Wageningen University	125	59	151
Erasmus University	183	69	68
University of Twente	186	201	401
Radboud University	217	128	101

Архитектура във ВЕЛИКОБРИТАНИЯ

40

обучение във Великобритания

Замисляли ли сте се за кариера в областта на архитектурата? Великобритания предлага отлични възможности за практически насочено обучение, което ще ви позволи бързо да намерите работа по специалността и да развиете уменията си.

Ако прекарате няколко дни в британски университетски кампус, може да помислите, че студентите по архитектура живеят в студията на университета. Те често прекарват дълги часове, работейки над различни проекти. В резултат на това, студентите от тези курсове често са изключително сплотени и развиват добри умения за работа в екип.

Архитектурата е една от специалностите, която има най-много пресечни точки с други кариери. За да създадете сграда трябва да мислите креативно, но и да разбирате изключително добре прецизните науки, за да сте сигурни, че тя ще е устойчива. Освен всички тези практически умения, необходими на всеки един архитект, всеки професионалист трябва да разбира законодателството около изграждането на строежи, цената на инженерната работа и още много други. Но щом се квалифицирате като архитект, ви предстои интересна кариера, където всеки ден е различен и възнаграждаващ.

● ● ●

Завършилите архитектура са сред най-щастливите абсолвенти три години след началото на кариерата им

УПРАВЛЕНИЕ НА ВОДНИ РЕСУРСИ

материал на Милена Узунова

42

специалност на бъдещето

Земията ни дарява с безценни и неограничени ресурси, но сами сме свидетели, че във все повече части на света водата не е сред тях. Наличието на вода с добро качество е от изключително значение за хората, природата и икономическите дейности. За производството на енергия, храни и стоки за ежедневна употреба са необходими големи количества вода. Възстановяването на естественото състояние на водните пътища е много важно, за да могат рибите, птиците и животните да разполагат с необходимата им храна и местообитания.

Водата следва кръговрат – тя циркулира непрекъснато между океана, въздуха и сушата, като преминава през реки, езера и под земята.

Съществуват директиви и европейски закони в областта, които определят начина на управление и координиране на водните ресурси, така че да се поддържа добро състояние на реките и моретата. С други закони на ЕС пък се опазват питейната вода и водата за къпане.

С изменението на
климата и
човешката намеса
естествения
кръговрат на
природата се
променя

Къде да уча?

Отделената специалност Управление на водни ресурси е сравнително нова специалност и не се среща често. Не можем да определим държавите, в които е най-престижно да я следвате, тъй като и самите международни класации не я включват като подразделение. За сметка на това съществуват университети в Европа, САЩ и Австралия, които предлагат тази програма и в средите на реализация със сигурност са добре разпознаваеми. Направихме селекция на някои от магистърските програми в Европа:

- Магистърска програма „Water Management” в Hochschule Magdeburg-Stendal, Германия;
- Магистърска програма „River Delta Development” в партньорство на три университета в Нидерландия: HZ University of Applied Sciences, Van Hall Larenstein University of Applied Sciences и Rotterdam University of Applied Sciences;
- Магистърска програма „Water Technology” във Финландия – LUT University;
- Магистърска програма „Management and Technology of Water and Waste Water” в University of Duisburg-Essen, Германия;
- Магистърска програма „Water Technology” в University of Twente, Нидерландия;
- Магистърска програма „Water Science and Engineering” в Karlsruhe Institute of Technology (KIT), Германия.

Бакалавърски програми в областта можете да откриете в Северна Америка и в европейската „мека” на обучението в областта на устойчивото развитие – Нидерландия. Ето и някои от тях:

- Бакалавърска програма „Water Management” в HZ University of Applied Sciences, Нидерландия;
- Бакалавърска програма „International Land and Water Management” във Wageningen University and Research, Нидерландия;

- Бакалавърска програма „Water Science” в University of Nebraska-Lincoln, САЩ;
- Бакалавърска програма „Watershed Science” в Colorado State University, САЩ;
- Бакалавърска програма „Applied Water Science” в Wilfrid Laurier University, Канада.

Някои от програмите са с по-изследователска насоченост, а други с по-практическа. При избор на университет е важно да знаете с каква цел ще учите тази иновативна специалност – дали защото искате да се впуснете в кариерно развитие спрямо нея или имате засилен интерес към научната дейност в областта, която е все още доста търсена и на нейна основа се правят голяма част от нововъведенията в тази сфера. При всички случаи, не са много и страните, в които се предлага адекватно и разнообразно кариерно развитие в областта на управлението на водни ресурси. Във всяка държава-членка на ЕС има органи, които следят спазването на законите и директивите и бихте намерили професия за вас, но като по-възбуждащи и интересни възможности бихме определили тези в скандинавските страни и Нидерландия, които са известни с иновативните си подходи към използването и опазването на околната среда.

В България

В България също можем да се похвалим с програма по специалността, предлагана от един от водещите специализирани университети в страната, а именно УАСГ (Университет по архитектура, строителство и геодезия) в София. Програмата е магистърска, с продължителност 2 години и наименование „Управление на водни ресурси”. Кандидатстването в нея става само след завършена бакалавърска степен в областта на строителството или инженерните науки.

Какво трябва да знаем когато избираме специалност Педагогика

материал на Юлия Кошаревска

46

ПОЛЕЗНИ СЪВЕТИ

Интересувате ли се от начина, по който учим информация? Искате ли да сте част от образователната система и да помагате на млади хора да развият максимално потенциала си? Образование в сферата на педагогиката може да е идеалният избор за вас.

Педагогиката е специалност, в която се разглежда теорията и практиката на обучение, но към нея може да се включи и възпитанието на деца. В някои европейски държави обучението по педагогика включва и по-засилени елементи на социална работа, за да сте подготвени да работите с деца със специални образователни потребности, да помагате на родители или да работите в детска педагогическа стая.

Какво ще учите?

Педагогиката включва изучаването на процеса на даване и приемане на систематични инструкции. В рамките на обучението ви ще се запознаете с различни науки, които ще ви позволят да придобиете цялостна представа за това как обучението може да е по-ефективно. В зависимост от това къде изберете да следвате, вероятно в обучението ви ще са включени елементи от история, антропология, социология, психология, както и по-практически предмети, които ще ви позволят да разберете повече за различните методи на преподаване.

Този микс от предмети не е случаен и всеки един от тях ще ви позволи да развиете по-детайлна картина на различните фактори, които оказват влияние на случващото се в една класна стая. Социологията ще ви помогне да разберете как социо-икономически и политически фактори оказват влияние не само на образователните институции, но и на развитието на децата по света. Тук вероятно ще започнете да си задавате въпроси относно това как може да направим образованието по-инклузивно.

По време на часовете по психология ще научите за

A portrait of Michaela Marinova, a young woman with dark hair styled in a high bun, looking over her shoulder. She is wearing a black, strapless, ruffled dress. The background is a soft, out-of-focus grey.

Михаела Маринова: Музиката се прави без правила

интервю на Борислав Борисов

Големите новини около теб са дебютен албум – „Стъпка напред“. Колко време ти отне това приключение?

Подготвих се за този момент с години здрава работа в студиото и с всяка своя поява на сцената. Благодарна съм на „Вирджиния Рекърдс“ за усилията, които заедно положихме през последните месеци, за да сбъдна една от големите си мечти – да имам собствен албум. По „Стъпка напред“ работих заедно с Pavell и Venci Venci, с които сме страхотен тандем и освен силната творческата химия ни свързва и истинско приятелство. В някои от парчетата участие взе и Веселин Николов – VessoU, който е супер талантлив млад бийтмейкър. Надявам се всеки да припознае по нещо за себе си в „Стъпка напред“, защото е много честен албум, създаден с любов!

**Повечето от
песните в албума
са родени от
реални случки в
личния ми живот**

Графичният дизайн събира изкуството и съвременните технологии

интервю на Борислав Борисов

Ивелина Ямалиева

е завършила Национално училище за изящни изкуства „Илия Петров“, специалност „Графика“, а след това висшето си образование продължава в Национална художествена академия със специалност „Рекламен дизайн“.

Да си графичен дизайнер е една от най-желаните професии. Защо хората толкова искат да работят това?

В днешно време ролята, която дизайнерът заема, е основна и ключова за успешното развитие на множество компании. Графичният дизайн е в основата на онази „разпознаваема“ характерна и уникална черта на всеки продукт. Той успява да повлияе не само визуално-естетически, но и емоционално, на подсъзнателно ниво, на потребителите. В условията на пазарна икономика, разнообразието на продукти и услуги, графичното изображение на дадена марка, е много повече от „картинка“. То отразява качеството, надеждността и е определящо за предпочитанията на клиентите и за успеха на бизнеса, които представява. За да излезем извън рамките на бизнес средата, считам че идеята за дизайн е в основата на всяка една сфера от човешката дейност. В днешния дигитализиран и роботизиран свят, голяма част от професиите губят своето значение. За съвременния човек чисто механичните дейности не са привлекателни и нямат приоритет. Ние имаме потребност да разкрием своята уникалност, да оставим собствен отпечатък. Графичният дизайн не просто изисква човешка намеса, а разкрива способностите ни за абстрактно мислене и креативност, дава възможност за изява на индивидуалността на твореца. Затова и дизайнерската професия е толкова търсена и желана.

Динамиката на работата е определяща: винаги има нови цели, нови предизвикателства за преодоляване. Свободата на тази професия е другото нещо, заради което е толкова желана. Можеш да работиш от различни точки на света.

Какво си завършила? Как усети, че това е твоят път?

Завършила съм Национална художествена академия със специалност „Рекламен дизайн“, а преди това Национално училище за изящни изкуства „Илия Петров“, специалност

Графичният дизайн е креативен процес, изискващ идеи и различно мислене

Култура

по време на карантина

материал на Кристина Пенчева

52

култура

Във времена на криза артистите често са сред най-засегнатите. В допълнение към опасенията за здравето, това е предизвикателен момент за мнозина в нашето общество, тъй като ние се справяме с финансови проблеми и се опитваме да правим планове през несигурно време. Много от нас се обръщат към културата и изкуството, за да преминат през времена, в които е трудно да се справим със социалното дистанциране, отменени събития и затварянето на места по време на избухването на пандемията COVID-19. Хората на изкуството обаче са едни от най-адаптивните особено когато са изправени пред предизвикателства. Вдъхновяващо е да се види колко бързо художници и художествени организации са превърнали отменените си събития в онлайн такива.

Всички сфери на изкуството биват иновативни и предлагат на гражданите всекидневни развлечения. Ето малка част от тях в световен мащаб:

1. Сценични изкуства

- Кралската опера (Royal Opera House) стартира програма с безплатно онлайн съдържание за любителите от вкъщи. Това включва продукции, предлагани при поискване чрез каналите на ROH във Facebook и YouTube.

- Виенската държавна опера (Wiener Staatsoper) отвори архивите си на живо, така че любителите на музиката по цял свят ще могат да се насладят на опера и балет. От неделя, 15 март, нататък Wiener Staatsoper излъчва записи на предишни оперни и балетни спектакли всеки ден чрез своята стрийминг платформа – в световен мащаб и безплатно.

- IETM (Международна мрежа за съвременни сценични изкуства) публикува доклада „Сценични изкуства във времена на пандемията: статукво и път на-

СТИПЕНДИИ ВАРАДИ ЗА UNIVERSITY OF LONDON

Краен срок:

17 юли 2020 г.

Размер на стипендията:

Покриване на таксата за обучение.

Описание:

Стипендиантската програма „Варади“ ще е с фокус студенти от Централна и Източна Европа (сред които и България) и ще е отворена и за студенти, учащи дистанционно в Лондонския университет, като ще осигури до 100 стипендии през следващите десет години. Стипендиите са особено актуални в сегашния контекст на ограничени пътувания и икономическо въздействие на COVID-19, тъй като обучение то може да се провежда навсякъде по света.

Йозеф Варади завършва магистърска степен по право в Лондонския университет (University of London) през 2014 г., специализирайки Международно бизнес право. Той е съосновател на Wizz Air и е изпълнителен директор на авиокомпанията от 2003 г. насам. Стипендията се отпуска на нови студенти в няколко бакалавърски и магистърски степени на университета, изброени по-долу.

Изисквания:

Стипендията е предназначена за кандидати от целия свят, но предимство имат тези от Централна и Източна Европа (сред които и България). Програмите, за които се отпуска:

- BSc Computer Science
- BSc Psychology
- BSc Business Administration
- Global MBA
- Master of Laws (LLM)
- MSc Data Science
- MSc Supply Chain Management and Global Logistics

Кандидатстването за стипендията става паралелно с подаването на документите за избраната програма. Освен стандартните такива – диплома за средно образование/бакалавър и сертификат за владеење на английски език, в кандидатурата си трябва да демонстрирате и финансовото си положение и това на родителите ви, така че да става ясно, че без нея няма да можете да се запишете в програмата.

Как се кандидатства:

Процесът започва с попълване на онлайн апликационна форма, заплащане на такса за кандидатстване и качване онлайн на необходимите документи. Ако вече сте кандидатствали за някои от програмите, без да сте се регистрирали за стипендията, можете да го направите от тук: www.sid.london.ac.uk

За повече информация:

www.london.ac.uk

СТИПЕНДИЯ ЗА ДОКТОРСКА ПРОГРАМА В HUMBOLDT-UNIVERSITÄT ZU BERLIN, ГЕРМАНИЯ

Краен срок:

15 юли 2020 г.

Размер на стипендията:

1340 евро на месец, плюс разходи за учебни материали.

Описание:

Университетът Хумболт всяка година предоставя две стипендии на докторанти в една от следните области: информатика/компютърни науки, математика, биология, медицина, химия, физика, география, земеделски науки.

Изисквания:

- Кандидатите трябва да притежават магистърска степен;
- Трябва да бъдат приети в докторска програма на университета;
- Необходимо е да демонстрират високо ниво на владеење на английски език, както и добро ниво на немски език;
- Университетът приветства кандидатурите на жени.

Стипендия:

Стипендиите се отпускат в размер на три години със старт 1 октомври 2020 година. Размерът на финансирането е 1340 евро на месец.

Как се кандидатства:

Необходими са следните документи:

- Мотивационно писмо, обхващащо сферата на интерес;
- Автобиография и списък с публикации;
- Експозе, описващо детайлно плана на работа за следващите три години;
- Академични справки и препоръки, преведени на немски език.

Документите се изпращат на физически носител или по пощата на адреса на университета.

За повече информация:

www.hu-berlin.de

Мениджърите контролират, а лидерите – мотивират

56

интервю на Борислав Борисов

Д-р Ина Първанова

е професор по „Лидерство и Мениджмънт“ в Drake University's College of Business and Public Administration (САЩ). Тя също така е завеждащ катедра по мениджмънт и организационно лидерство.

Д-р Първанова, разкажете ни накратко за вашата научна дейност в сферата на организационната психология.

Организационната психология е много широкообхватна наука. Моите интереси конкретно са в сферата на лидерството и виртуалните групи (отбори). По-специално, научните ми интереси в сферата на лидерството се свеж-

дат до въпроса: „Как лидерите мотивират работната сила чрез „меки“ методи, като например формирането на висококачествени взаимоотношения със служителите или поясняването на смисъла и важността на работата им.

А спрямо интереса ми по темата виртуални групи, работата ми се свежда до въпроса: „Как могат виртуалните групи да бъдат поне толкова продуктивни и позитив-

ни, колкото други групи, работещи под „нормални“ обстоятелства. Разбира се, в последните няколко месеца, така наречените „нормални“ обстоятелства почти не съществуват, което е много странно за мен. Изведнъж всичко, за което аз съм писала и изследвала през последните 20 години от кариерата ми, е нормата, а не изключението. Хубавото на нашата нова ситуация, поне за мен, е, че най-сетне има реално потвърждение на това, което моите данни, както и данните на други колеги,

Служители, които са съвестни, ще бъдат съвестни винаги. Както и обратното – ако не са съвестни, така ще останат. Затова е важно кого наемаш

58

интервю

но, са изключително стресирани. Аз съм сигурна, че те правят всичко възможно да предложат най-качественото образование на студентите в техните класове. Но на тях лично им е много трудно в момента да постигнат това качество, коства им много усилия.

Искам да кажа, че бъдещето трябва да се приветства, а не да се отбягва. Тези, които си мислят, че нещата ще продължат по старому, и то при положение, че технологията е толкова важна част от нашето ежедневие вече, се заблуждават.

От гледна точка на студентите предизвикателството е, че просто много от тях нямат навика да учат дистанционно. На тях също така им липсват приятелите. Толкова голяма част от това да си студент е социалната страна, а не само учебната. И сега изведнъж ти си сам въкъщи, с мама и татко пред един компютър. Аз лично, както и съпругът ми, който също е университетски преподавател, а и както болшинството от моите колеги, общо взето си прекарахме последните 7-8 седмици в непрестанни индивидуални срещи със студенти по Zoom, за да можем да поддържаме някакъв по-истински човешки контакт с тях. Това, разбира се, е изключи-

телно уморително и отнема страшно много време. Но от друга страна, да си учител значи, че те е грижа, че искаш да помогнеш на твоите ученици или студенти да бъдат добре, да успеят, да бъдат щастливи.

Би било хубаво, ако всички хора в позицията на власт – дали професор или мениджър – осъзнаят нуждата да бъдат хора преди всичко. Човечността е ключът към превъзможването на всички предизвикателства и проблеми. Убедена съм в това.

Как се отрази според Вас пандемията глобално в работната сфера?

Както току-що казах, глобалната пандемия изпрати много служители въкъщи, т.е. много хора изведнъж се превърнаха във „виртуални работници“. Точно това, което научната среда казваше, че ще стане – стана, т.е. продуктивността на тези служители се увеличи като цяло.

От друга страна, е много важно да се спомене, че продуктивността не е единствената мярка за „успех“, която трябва да вземем под внимание. Една друга много важна мярка е дали хората са доволни от новата си работна ситуация. И точно тук идва проблемът – повечето хора не са чак толкова доволни, защото им липсва човешкият контакт. Те могат да си вършат работата много по-продуктивно (може би, защото са надалеч от колеги и няма кой да ги прекъсне с въпрос или с покана за бързо кафе), но се чувстват изолирани и заради това – стресирани. За болшинството от хората е важно да бъдат част от някаква общност. И колкото и да не харесваме колегата, който винаги си прави лоши майтапи или колежката, която само клякари, сега изведнъж дори и тези хора ни липсват. До известна степен, част от този проблем може да бъде разрешен чрез технологии – например, може да се прави сутрешно кафе с колектива по Zoom. Но така или иначе, истинското човешко присъствие липсва на хората.

Ако се работи като цяло дистанционно, трябва ли да се ходи и до офиса, например веднъж в седмицата или веднъж в месеца, за да го има все пак и живия контакт?

Абсолютно. Това е най-доброто нещо – някаква комбинация от работа лице в лице и индивидуално. Терминът, който се употребява за този феномен, е „хибридна“ работа. Хибридният начин на работа комбинира най-доброто от двете крайности: от една страна, служителите имат възможност да работят на собствена схема от техния дом или друго лично място (защо да не можеш да си работиш на спокойствие на вилата си в планината). Това значително увеличава възможността за концентрация и значително увеличава продуктивността. От друга страна, хората имат нужда от човешки връзки, от чувство на колектив. Също така, спонтанни разговори с колеги, от които се раждат прекрасни, иновационни идеи, се случват най-вече когато служителите имат пряк, лице в лице контакт един с друг. Така че установяването на някакъв хибриден ритъм, според нуждите на конкретната фирма, е изключително препоръчително.

Аз съм убедена, че това е бъдещето на работата – хибридността.

До колко дистанционната работа ще остане така след пандемията или всичко ще се върне по старому? Какви са вашите прогнози? Ще решат ли някои работодатели, че няма нужда да държат огромни офиси, щом работата може да се върши и от вкъщи?

Някои ще решат. Даже госта преди пандемията, в Щатите вече имаше около 150 фирми, които бяха изцяло виртуални.

Повечето работодатели ще преминат към хибридният начин на работа, за който говорихме току-що. В момента в Америка много шефове на огромни международни фирми си признават съвсем открито в интервюта в пресата, че не са били прави да мислят, че работата от вкъщи не може да се върши. Всички от тях казват, че след пандемията смятат да си намалят офис площите или поне да си преустроят офисите.

В Щатите офисът е изключително значима част от разходите на фирмите. Много фирми в момента осъзнават, че могат да спестят ужасно много пари, ако плащат за по-малки офис пространства. Но в същото време много фирми осъзнават, че техните служители имат нужда от човешки контакти.

Така че бъдещето на офиса е той да служи по-скоро за място на срещи и за място за групово работно, а не толкова за място, където служители отиват всеки ден да вършат своята работа.

Между другото, поне в Америка, това вече беше тенденция, дори и преди пандемията. Тези фирми, които вече имаха значим брой служители работещи от вкъщи не усетиха шока от промяната до такава степен, до каквато фирми, които продължаваха да държат на традиционни начини на работа (т.е. 100% от офиса). Това беше защото по-напредничавите фирми вече се бяха научили как да работят от вкъщи добре. Затова по-горе казах, че тези фирми, които погледнат на сегашната ситуация по позитивен начин, а не като криза, ще бъдат по-добре подготвени за бъдещето.

Бъдещето на офиса е той да служи по-скоро за място на срещи и за място за групово работно, а не толкова за място, където служители отиват всеки ден да вършат своята работа